

GIẢI PHÁP MỞ RỘNG TÍN DỤNG AN TOÀN ĐỐI VỚI NỀN KINH TẾ

TS. Nguyễn Văn Hà *

Hoạt động tín dụng ngân hàng đối nền kinh tế tiếp tục là vấn đề quan tâm lớn của bản thân ngành Ngân hàng cũng như các doanh nghiệp và đông đảo dư luận nói chung. Theo kế hoạch đề ra từ đầu năm, mục tiêu tăng trưởng tín dụng toàn ngành Ngân hàng đối với nền kinh tế của năm 2013 là 12%. Nhưng theo số liệu công bố của Ngân hàng Nhà nước, thì tính đến ngày 31/5/2013, tổng dư nợ cho vay mới chỉ tăng 2,98%. Như vậy, ngành Ngân hàng còn phải tiếp tục thực hiện các giải pháp để thực hiện mức tăng trưởng tín dụng 9% còn lại trong 7 tháng cuối năm. Đây là mục tiêu hết sức khó khăn trong hoạt động tín dụng ngân hàng bởi vì môi trường tín dụng chưa sáng sủa gì, tổng cầu của nền kinh tế chưa hồi phục, tỷ lệ nợ xấu tại các tổ chức tín dụng (TCTD) vẫn còn cao và ngày càng có thêm doanh nghiệp phát sinh những khoản nợ xấu mới tại các ngân hàng thương mại (NHTM). Trong khi đó cạnh tranh mở rộng tín dụng gắn liền với đảm bảo chất lượng tín dụng luôn song hành tại tất cả các hệ thống TCTD, tức là từ hội sở chính, từ trung chỉ đạo điều hành đến việc thực thi quy trình nghiệp vụ tín dụng tại các chi nhánh và phòng giao dịch.

* Đại học Ngân hàng TP. Hồ Chí Minh

Hay nói cách khác, không phải vì mục tiêu tăng trưởng tín dụng mà lơ là việc đảm bảo chất lượng các khoản cho vay. Hiệu quả tín dụng đối với ngành Ngân hàng được thống nhất nhận thức là bao gồm hiệu quả đối với cả chính các TCTD cho vay, hiệu quả đối với nền kinh tế và hiệu quả đối với người vay vốn nói chung, các doanh nghiệp sử dụng vốn vay nói riêng. Tất nhiên, để đạt được cả hai mục tiêu nói trên, thì tiếp tục đòi hỏi sự chủ động, quyết liệt tìm tòi dự án, tìm tòi khách hàng vay vốn của các NHTM, sự linh hoạt trong khuôn khổ cho phép cùng với doanh nghiệp vay vốn tháo gỡ khó khăn, cũng như sự phối hợp đồng bộ của các ngành chức năng trong thực hiện mục tiêu chung theo các nghị quyết của Chính phủ.

Cũng theo số liệu công bố của Ngân hàng Nhà nước, tính đến ngày 31/5/2013, tăng trưởng tín dụng của năm nay cao hơn nhiều so với mức tăng trưởng 0,56% của 5 tháng đầu năm 2012. Đồng thời, vốn tín dụng đang tăng trưởng phù hợp với định hướng trong chỉ đạo điều hành. Theo đó, đến hết tháng 5/2013, dư nợ tín dụng nội tệ (VND) tăng 5,48%, ngoại tệ giảm 8,41%. Việc tăng trưởng theo định hướng đó góp phần làm giảm quan hệ cung cầu ngoại tệ trên thị trường, góp phần ổn định tỷ giá, giảm tình trạng

đô hóa. Mặt khác, mặc dù tăng trưởng tín dụng chưa cao nhưng cơ cấu vốn cho vay đã và đang chuyển dịch theo hướng tập trung chủ yếu cho sản xuất kinh doanh. Cụ thể, tín dụng các lĩnh vực: “tam nông” tăng 4%, xuất khẩu tăng 5,74%, doanh nghiệp nhỏ và vừa tăng 1%, công nghiệp hỗ trợ tăng 0,02%.

Số liệu của Ngân hàng Nhà nước công bố cho thấy, đến tháng 4/2013, dư nợ cho vay thu mua lúa, gạo đạt 30.660 tỷ đồng, tăng 36,6% so với 31/12/2012; dư nợ cho vay hỗ trợ lãi suất của 4 NHTM nhà nước và nhà nước giữ cổ phần chi phối theo chính sách giảm tổn thất tăng 15% so với cuối 2012. Đặc biệt, lãi suất các khoản vay cũ và mới đối với hộ gia đình, trang trại, hợp tác xã, doanh nghiệp chăn nuôi, chế biến thực phẩm được kéo xuống mức phổ biến là 10%/năm. Cùng đó, doanh số cho vay cá tra, tôm; chăn nuôi, chế biến thịt lợn, gia cầm đạt 63.193 tỷ đồng, trong khi dư nợ thực tế là 50.110 tỷ đồng.

Đối với Ngân hàng Nông nghiệp và Phát triển nông thôn Việt Nam (Agribank) thì do bám sát thị trường nông nghiệp, nông thôn, hộ nông dân nên vốn tín dụng vẫn tăng trưởng khá, cao hơn mức tăng chung của toàn ngành Ngân hàng. Đến nay, dư nợ cho vay của Agribank tăng 4,2% so với đầu năm, riêng kinh tế hộ tăng gần 6% vì đây là thị trường truyền thống, có thế mạnh của ngân hàng này.

Hiện nay, nhiều NHTM đang triển khai chương trình cho vay vốn thu mua tạm trữ 1 triệu tấn gạo theo đúng đối tượng và đúng

Mặc dù tăng trưởng tín dụng chưa cao nhưng cơ cấu vốn cho vay đã và đang chuyển dịch theo hướng tập trung chủ yếu cho sản xuất kinh doanh.

quy định của Thủ tướng Chính phủ ở vùng đồng bằng sông Cửu Long. Agribank triển khai chương trình cho vay vốn tái tạo vườn cây cà phê ở Tây Nguyên, tiếp tục cho vay nuôi trồng và chế biến thủy hải sản, chăn nuôi, doanh nghiệp nhỏ và vừa tạo nhiều việc làm tại chỗ...

Nhìn chung, có thể khẳng định, trong những tháng đầu năm 2013, các NHTM mở rộng cho vay các lĩnh vực nói trên không những phù hợp với các nghị quyết của Chính phủ mà cũng đảm bảo an toàn, thị trường có đầu ra cho hàng hóa, tạo việc làm cho số đông người lao động,...

Một điểm nổi bật khác trong chỉ đạo, điều hành hoạt động tín dụng theo các nghị quyết của Chính phủ trong những tháng đầu năm 2013, đó là, Ngân hàng Nhà nước và Bộ Xây dựng đã ban hành hai thông tư: Thông tư số 11/2013/TT-NHNN ngày 15/05/2013 quy định về cho vay hỗ trợ nhà ở theo Nghị quyết số 02/NQ-CP và Thông tư số 07/2013/TT-BXD

ngày 15/05/2013 hướng dẫn xác định đối tượng và điều kiện vay hỗ trợ nhà ở theo Nghị quyết số 02/NQ-CP, triển khai cho vay gói hỗ trợ thị trường bất động sản trị giá 30.000 tỷ đồng triển khai Nghị quyết số 02/NQ-CP. Theo đó, Ngân hàng Nhà nước đã ký hợp đồng nguyên tắc tái cấp vốn với 5 NHTM được giao nhiệm vụ giải ngân số vốn này để các ngân hàng đó có vốn cho vay; Trong đó, riêng Agribank đã ký hợp đồng nguyên tắc cho vay hỗ trợ nhà ở với 13 dự án của 10 doanh nghiệp, có 6 dự án được Bộ Xây dựng đề xuất danh mục dự án nhà ở xã hội được vay vốn. Đây là các bước triển khai kịp thời, đồng bộ và bài bản theo mục tiêu chỉ đạo điều hành tín dụng đã đề ra.

Một giải pháp rất quan trọng nhằm mở rộng tín dụng có hiệu quả đối với nền kinh tế đã được toàn bộ ngành Ngân hàng triển khai thời gian qua, đó là, giảm mặt bằng lãi suất nói chung, đặc biệt là, giảm lãi suất cho vay đối tới khách hàng, kể cả các khoản vay

mới và khoản vay cũ. Đây cũng là kết quả thực hiện định hướng các ngân hàng chia sẻ khó khăn với nền kinh tế, hy sinh một phần lợi ích đối với khách hàng.

Theo số liệu của Ngân hàng Nhà nước, cùng thời điểm này năm 2012, tỷ lệ dư nợ nội tệ của các TCTD có lãi suất trên 15%/năm chiếm tới 65% tổng dư nợ, nhưng đến nay, lãi suất khoản vay mới đều về mức 10%/năm. Thông tin từ các TCTD cho biết, lãi suất các khoản vay cũ hầu hết được điều chỉnh về dưới 15%/năm, nhiều khoản còn 11-12%/năm. Cụ thể, có tới 14% tổng dư nợ lãi suất 10%/năm; 64% tổng dư nợ lãi suất dưới 13%/năm; 50% tổng dư nợ có lãi suất từ 10% - 13%/năm trong khi lãi suất trên 15%/năm chỉ còn chiếm tỷ lệ 12%.

Giải pháp lãi suất nói trên cũng thể hiện được tính bền vững khi mà về lĩnh vực thu hút tiền gửi của khách hàng, mặc dù, trần huy động vốn nội tệ là 7,5%/năm thực hiện từ trung tuần tháng 5/2013,

nhưng rất nhiều NHTM chỉ áp dụng lãi suất huy động ở mức thấp hơn, thậm chí, lãi suất huy động trung và dài hạn ở nhiều ngân hàng chỉ 8% - 8,5%/năm. Mức lãi suất này tập trung chủ yếu ở 4 NHTM nhà nước hoặc nhà nước giữ cổ phần chi phối.

Một giải pháp quan trọng khác để mở rộng tín dụng an toàn, hiệu quả được toàn ngành Ngân hàng triển khai đối với nền kinh tế trong thời gian qua đó là giải quyết vấn đề nợ xấu. Ngân hàng Nhà nước đã trình Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ thông qua 2 đề án liên quan trực tiếp đến xử lý nợ xấu của TCTD. Bao gồm Nghị định số 53/2013/NĐ-CP của Chính phủ quy định việc thành lập, tổ chức và hoạt động của Công ty Quản lý tài sản của các tổ TCTD Việt Nam (VAMC); Quyết định số 843/2013/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt đề án xử lý nợ xấu của hệ thống các TCTD và đề án thành lập VAMC. Trong đó, Ngân hàng Nhà nước được giao nhiệm vụ chủ trì, phối hợp với các Bộ, các cơ quan và ủy ban nhân dân các tỉnh, thành phố triển khai các giải pháp xử lý nợ xấu, thành lập và phê duyệt điều lệ công ty VAMC. Những động thái này cho thấy, sự vào cuộc quyết liệt của Chính phủ, Ngân hàng Nhà nước và các Bộ, ngành có liên quan.

VAMC ra đời là kết quả của quá trình chuẩn bị khá kỹ lưỡng với sự tham gia góp ý kiến của nhiều chuyên gia tài chính trong và ngoài nước. Trong đó, vấn đề gây tranh luận nhiều nhất là mục tiêu, phương thức hoạt động và cơ chế tài chính của VAMC. Sự hình thành VAMC với một số cơ chế

ng nghiệp vụ đặc thù tạo ra kỳ vọng về triển vọng xử lý nợ xấu cho các TCTD trong thời điểm hiện nay với khả năng lớn trong việc thúc đẩy hoạt động tích cực của thị trường mua/bán nợ; khả năng phát mãi xử lý nhanh tài sản bảo đảm tiền vay để thu hồi nợ vay...

Với việc thông qua đề án xử lý nợ xấu đã tiếp sức cho nỗ lực tái cơ cấu nợ xấu của toàn ngành. Tính đến nay, các NHTM, TCTD khác đã cơ cấu lại được 285.000 tỷ đồng các khoản nợ, xấp xỉ 10% tổng dư nợ của toàn ngành Ngân hàng.

Bên cạnh đó, các TCTD cũng trích lập dự phòng rủi ro tín dụng được thêm 68.000 tỷ đồng, trong 4 tháng đầu năm 2013 đã xử lý được 7.500 tỷ đồng nợ xấu bằng nguồn này. Tiếp theo, với việc thành lập VAMC, dự kiến sẽ hoạt động vào trung tuần tháng 7/2013, kỳ vọng xử lý được 50.000 - 70.000 tỷ đồng nợ xấu trong năm 2013.

Tuy nhiên, để có thể thực hiện được mục tiêu tăng trưởng tín dụng của cả năm 2013, cụ thể là, mức tăng trưởng còn lại của những tháng cuối năm thì cần phải tiếp tục có những giải pháp quyết liệt, đồng bộ.

Trước hết, khi doanh nghiệp trong nước đang thu hẹp đầu tư, dư địa chính sách tiền tệ đã cạn thì Chính phủ phải cần đưa ra nhiều quyết sách từ phía chính sách tài khóa, như tăng phát hành trái phiếu trong nước, tăng đầu tư công, xem xét xử lý một số khoản nợ vốn đầu tư xây dựng cơ bản từ nguồn ngân sách nhà nước, tiếp triển khai một số dự án bị đình trệ do thắt chặt chi tiêu ngân sách giai đoạn vừa qua; đồng thời,

Chính phủ cần thực hiện mạnh hơn một số biện pháp của chính sách tài khóa để gia tăng tổng cầu, như thuế, trợ cấp xã hội,... qua đó kích thích tổng cầu, vừa giải quyết tồn kho, giải quyết công ăn việc làm, để góp phần khơi thông tăng trưởng tín dụng.

Thứ hai, đồng thời, ngành Ngân hàng tiếp tục có lộ trình giảm hơn giảm lãi suất huy động nội tệ xuống mức 6%/năm để làm cơ sở hạ lãi suất tiền vay, tạo điều kiện hoàn thành mục tiêu tăng trưởng tín dụng cả năm.

Thứ ba, cần phải giải quyết nhanh ách tắc từ việc xử lý tài sản bảo đảm tiền vay của TCTD đối với khách hàng. Bởi vì, hiện nay, việc phát mãi tài sản bảo đảm vô cùng khó khăn bởi các thủ tục pháp lý, thời gian kéo dài, chi phí lớn nhưng NHTM vẫn không thu hồi được nợ.

Thứ tư, đối với một số NHTM có nền khách hàng tốt, có thể mở rộng tín dụng an toàn và hiệu quả thì cần thiết được nói rộng hạn mức tăng trưởng tín dụng cao hơn tỷ lệ 12% đối với toàn ngành Ngân hàng.

Thứ năm, tiếp tục điều hành ổn định tỷ giá theo định hướng từ đầu năm, tạo điều kiện ổn định thị trường tiền tệ, ổn định thanh khoản một cách bền vững cho các NHTM.

Mở rộng tín dụng nhưng không hạ thấp các chuẩn mực cơ bản về hoạt động tín dụng đó là nguyên tắc, phương châm thường trực trong bất cứ giai đoạn nào, không vì nôn nóng tăng trưởng mà bỏ qua các quy định về an toàn trong hoạt động cho vay. ■